

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 209/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť P. G., Č., Š. G., Č., J. G., Č., Š. C., Č., a M. T., Č., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 205/2008 z 2. apríla 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sdo 133/2009 z 23. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. G., Š. G., J. G., Š. C. a M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2009 doručená sťažnosť, podaná na poštovú prepravu 28. decembra 2009, P. G., Č. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), Š. G., Č., J. G., Č., Š. C., Č., a M. T., Č. (ďalej len „sťažovatelia v 2. až 5. rade“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 205/2008 z 2. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok z 2. apríla 2009“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 133/2009 z 23. septembra 2009 (ďalej len „uznesenie z 23. septembra 2009“).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

„Dňa 1. 12. 2004 v zákonom stanovenej lehote... sťažovateľ v 1. rade uplatnil na Obvodnom pozemkovom úrade v Čadci nárok na navrátenia vlastníctva k pozemkom č. 3872/2, 3 /930 m²/ a č. 4039 /1 806 m²/ podľa zákona č. 503/2003 Zbierky zákonov.

Uvedené pozemky patrili pôvodným vlastníkom J. G. a J. G., rod. V., ktorí boli strýkom a tetou môjho otca V. G., pričom všetok ich majetok na základe závetu zdedil môj otec V. G. spoločne so mnou - sťažovateľkou v 2. rade na základe D 34/87 na ŠN Č.

Pozemky boli vyvlastnené MsNV Č. č. výst. 4875/1962 zo dňa 15. 10. 1962.

Vyplnenú a podpísanú žiadosť som odovzdal na OBPÚ Č., pričom príslušná pracovníčka, ktorá žiadosť prevzala uviedla, že ak bude treba niečo doplniť, pošlú mi výzvu. Koncom januára 2005 som obdržal prvú výzvu spoločne s rozhodnutím o prerušení konania do 31. 3. 2005. Dňa 16. 3. 2005 som osobne navštívil OBPÚ Č., pričom pracovníčka Ing. P. mi vydala potvrdenie o prevzatí dokladov a zároveň mi vypísala žiadosť o predĺženie lehoty do 30. 12. 2005, pretože dovtedy nebolo ukončené dedičské konanie po mojom otcovi V. G., zomrelom 11. 2. 2004. Túto žiadosť som vlastnoručne podpísal, pričom pracovníčka OBPÚ nežiadala odo mňa žiadne plnomocenstvo. Dňa 21. 11. 2005 som ja - sťažovateľ v 1. rade osobne zanesol na OBPÚ Č. overené splnomocnenie od mojej matky – Š. G. - sťažovateľky v 2. rade a súrodencov - sťažovateľov v 3. - 5. rade, aby som ich v uplatnenej reštitúcii zastupoval.

Dňa 5. 12. 2006 OBPÚ Č. vydal rozhodnutie, ktorým nám nenavrátil vlastníctvo k pozemkom. Proti tomuto rozhodnutiu sme podali odvolanie na Krajský súd Žilina, pričom rozsudkom č. 23Sp/4/2007 bolo rozhodnutie OBPÚ Č. zrušené, pričom bolo potrebné objasniť, či som reštitučnú žiadosť podal sám alebo aj za ostatných súrodencov aj za matku. Prítomnej sudkyňi som fotokópiu overeného splnomocnenia predložil, pričom ona uviedla, že v spise sa nenachádza. Keď sa sudkyňa opýtala pracovníčky OBPÚ Č. Ing. P., kde je toto splnomocnenie, táto ho vytiahla zo svojej tašky a dala ho sudkyňi.

Dňa 30. 8. 2007 vydal OBPÚ Č. nové rozhodnutie, v ktorom nám opakovane nenavrátil vlastníctvo k pozemkom. Proti uvedenému rozhodnutiu sme opätovne podali odvolanie na Krajský súd Žilina, pričom v novom rozsudku č. 23Sp/16/2008 zo dňa 7. 7. 2008 Krajský súd Žilina rozhodnutie OBPÚ Č. potvrdil. Na pojednávaní súd nepripustil, aby sa k veci mohli vyjadriť jednotliví súrodenci s tým, že to nie je potrebné. Voči rozsudku Krajského súdu Žilina sme podali odvolanie na Najvyšší súd SR v Bratislave, ktorý však svojim rozsudkom č. 8Sžo/205/2008 zo dňa 2. 4. 2009 rozsudok KS Žilina potvrdil. Proti uvedenému rozsudku NS SR sme my - sťažovatelia podali dovolanie, ktoré však NS SR Bratislava dňa 23. 9. 2009 pod č. 1Sdo/133/2009 konanie o dovolaní zastavil...

Obvodný pozemkový úrad v Č. v zmysle týchto ustanovení nepostupoval, neposkytol nám riadne poučenie, že k písomnej žiadosti o reštitúciu je ihneď potrebné predložiť písomné plnomocenstvo, prípadne toto plnomocenstvo vyhlásiť do zápisnice a teda Obvodný pozemkový úrad v Č. konal v rozpore so základnými pravidlami zákona o správnom konaní.

Najvyšší súd SR v Bratislave na toto porušenie zákona vo svojom rozsudku č. 8Sžo/205/2008 zo dňa 2. 4. 2009 neprihliadol a napriek tomu, že sme podali dovolanie, svojim rozhodnutím 1Sdo/133/2009 zo dňa 23. 9. 2009 konanie o našom dovolaní zastavil. NS SR Bratislava mal už svojim rozsudkom zo dňa 2. 4. 2009 konštatovať, že Obvodný pozemkový úrad v Č. porušil zákon o správnom konaní, keď nás nepoučil, že našu žiadosť o reštitúciu pozemkov máme doplniť o predloženie plnomocenstva a neposkytol nám ani ďalšie poučenie a preto mal rozsudok KS v Žiline č. 23Sp/16/2008 zo dňa 7. 7. 2008 zrušiť a vec vrátiť KS Žilina na nové konanie.

Týmto NS SR v Bratislave porušil naše právo na spravodlivý proces. “

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách a právo na ochranu majetku podľa článku 20 Ústavy SR bolo postupom NS SR v Bratislave a to rozsudkom č. 8Sžo/205/2008 zo dňa 2. 4. 2009 a uznesením NS SR Bratislava č. 1 Sdo/133/2009 zo dňa 23. 9. 2009 porušené bolo.

Rozsudok NS SR Bratislava č. 8Sžo/205/2008 zo dňa 2. 4. 2009 a 1Sdo/133/2009 zo dňa 23. 9. 2009 sa zrušujú.

NS SR Bratislava je povinný zaplatiť sťažovateľom aj všetky trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Obvodný pozemkový úrad v Čadci (ďalej len „pozemkový úrad“) rozhodnutím č. ObPÚ-2007/00331-007-Pa z 30. augusta 2007 (ďalej len „rozhodnutie pozemkového úradu“) nevyhovel reštitučným nárokom sťažovateľov.

Pozemkový úrad rozhodol, že sťažovateľ v 1. rade nespĺňa zákonné podmienky na priznanie práva na náhradu za pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe označeného vyvlastňovacieho rozhodnutia, z dôvodu, že nie je oprávnenou osobou na priznanie reštitučných nárokov v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Vo vzťahu k reštitučným nárokom sťažovateľov v 2. až 5. rade pozemkový úrad nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa označeného vyvlastňovacieho rozhodnutia z dôvodu, že si toto právo neuplatnili na pozemkovom úrade v zákonnej lehote do 31. decembra 2004 a ani v tejto lehote nespĺnomocnili sťažovateľa v 1. rade na uplatnenie nároku za nich a ani ho nespĺnomocnili na zastupovanie pred správnym orgánom.

Na základe opravného prostriedku podaného sťažovateľmi proti rozhodnutiu pozemkového úradu Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k.

23 Sp 16/2008-42 zo 7. júla 2008 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozhodnutie pozemkového úradu.

Sťažovatelia proti rozsudku krajského súdu podali odvolanie a najvyšší súd v odvolacom konaní rozsudkom z 2. apríla 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu. Rozsudok najvyššieho súdu z 2. apríla 2009 sa stal právoplatným 19. mája 2009.

Proti právoplatnému rozsudku najvyššieho súdu z 2. apríla 2009 podali sťažovatelia dovolanie. Najvyšší súd uznesením z 23. septembra 2009 konanie o dovolaní sťažovateľov zastavil a vo svojej argumentácii uviedol: *„Navrhovatelia prevzali rozsudok najvyššieho súdu dňa 19. mája 2009. Uvedeným dňom sa stal rozsudok najvyššieho súdu právoplatným a bolo ním právoplatne ukončené súdne konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu správnych orgánov podľa tretej hlavy Piatej časti OSP - Správne súdnictvo.*

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešené otázky, ktoré nie sú upravené v Piatej časti OSP sa primerane použijú ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je v konaní podľa Piatej časti OSP prípustný len vtedy, ak je to v tejto časti ustanovené. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navyše opravný prostriedok nie je podľa tretej vety uvedeného ustanovenia zákona prípustný. Opravným prostriedkom je aj dovolanie. Keďže zo žiadneho ustanovenia Piatej časti OSP - Správne súdnictvo - nevyplýva prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu súdu v správnom súdnictve, čo znamená, že najvyšší súd v správnom súdnictve nie je ani dovolacím súdom, je neprípustnosť dovolania prekážkou ďalšieho konania v tejto veci pred najvyšším súdom a preto súd podľa § 104 ods. 1 vety prvej konanie o dovolaní zastavil.“

Podľa sťažovateľov došlo k porušeniu nimi označených základných a iných práv rozsudkom najvyššieho súdu z 2. apríla 2009, ako aj uznesením najvyššieho súdu z 23. septembra 2009.

Vo svojej argumentácii sťažovatelia uviedli: *„Obvodný pozemkový úrad v Č... neposkytol nám riadne poučenie, že k písomnej žiadosti o reštitúciu je ihneď potrebné predložiť písomné plnomocenstvo, prípadne toto plnomocenstvo vyhlásiť do zápisnice a*

teda Obvodný pozemkový úrad v Č. konal v rozpore so základnými pravidlami zákona o správnom konaní... Obvodný pozemkový úrad v Č. porušil zákon o správnom konaní, keď nás nepoučil, že našu žiadosť o reštitúciu pozemkov máme doplniť o predloženie plnomocenstva a neposkytol nám ani ďalšie poučenie...“

Z obsahu argumentácie sťažovateľov vyplýva, že jej podstatou je namietanie nesprávneho postupu pozemkového úradu spočívajúceho v nesplnení poučovacej povinnosti najmä vo vzťahu k predloženiu relevantných splnomocnení na uplatnenie si reštitučných nárokov sťažovateľmi v 2. až 5. rade v zastúpení sťažovateľom v 1. rade, resp. nesprávne vyhodnotenie splnomocnení predložených sťažovateľmi pozemkovým úradom. Sťažovatelia v nadväznosti na túto argumentáciu namietajú nesprávnosť rozhodnutí najvyššieho súdu (rozsudku najvyššieho súdu z 2. apríla 2009 a uznesenia najvyššieho súdu z 23. septembra 2009), ktorými boli podľa nich postup a závery pozemkového úradu odobrené.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu a krajského súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými

zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

K namietanému porušeniu základných a iných práv uznesením najvyššieho súdu z 23. septembra 2009

Argumentácia sťažovateľov žiadnym spôsobom nesmeruje proti skutkovým a právnym záverom, na základe ktorých najvyšší súd uznesením z 23. septembra 2009 zastavil konanie o dovolaní sťažovateľov. Sťažovatelia len namietajú, že v dôsledku zastavenia konania o dovolaní nedošlo k zjednaniu nápravy nimi namietaného nesprávneho postupu a záverov najvyššieho súdu v jeho právoplatnom rozsudku z 2. apríla 2009 (proti ktorému dovolanie smerovalo), resp. týmto rozsudkom одобreného postupu a záverov pozemkového úradu pri posudzovaní reštitučných nárokov sťažovateľov.

Ústavný súd konštatuje, že už vzhľadom na absenciu základnej príčinnej súvislosti medzi sťažovateľmi uvedenou argumentáciou a dôvodmi, pre ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu z 23. septembra 2009 zastavené konanie o dovolaní sťažovateľov, nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných a iných práv sťažovateľov týmto uznesením.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd svoj postup v namietanom konaní dostatočne odôvodnil, jeho závery o neprípustnosti dovolania nie sú v zrejmom rozpore so zákonnou úpravou, ktorú aplikoval v danom prípade, a preto nemožno toto rozhodnutie považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak v rozpore so základným právom sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a so zárukami vyplývajúcimi z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základných a iných práv rozsudkom najvyššieho súdu z 2. apríla 2009

Sťažnosť v časti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu z 2. apríla 2009, ústavný súd odmietol ako podanú oneskorene, pretože napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť ešte predtým, ako sa sťažovatelia obrátili neprípustným dovolaním na najvyšší súd, a sťažnosť ústavnému súdu bola podaná 30. decembra 2009, teda v čase, keď už uplynula dvojmesačná lehota počítaná od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V tomto prípade nemožno začiatok lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu spájať s doručením rozhodnutia o dovolaní, pretože neprípustné dovolanie nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a preto na jeho podanie z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu nemožno prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). V takých prípadoch lehota na podanie ústavnej sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (I. ÚS 31/05).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2010